

Нелла
Гунченко

Увага! Мотор!

Дивовижна сила
ЖИВОГО СЛОВА

Харків
«Фоліо»
2018

РАДІО УКРАЇНИ ПОЧИНАЛОСЯ В ХАРКОВІ

До 1924 року радіомовлення в Україні не було. Після того, як запрацювали перші радіостанції в Москві та Ленінграді, Харків — тодішня перша столиця України — вже був готовий розпочати свої радіопередачі в Україні. Цьому посприяла робота ентузіастів, які власними силами, за кілька років до того, як у нашому місті зазвучав дивовижний винахід людства, створили радіолабораторію, де розроблялась та споруджувалась перша в Україні мовна радіостанція.

Як писав тоді один з літераторів: «Центром нової доби стає і Харків».

16 листопада 1924 року о 19 годині з гучномовців, встановлених на дахах будинків у центрі міста, пролунало:

«Алло! Алло! Говорить Харків! Всім, всім, всім!

Працює перша в Україні радіотелефонна станція!»

Спочатку зі словами привітання з цією визначною подією виступили представники влади. Потім в ефірі

прозвучав перший в Україні радіоконцерт відомих артистів.

Проходило це надзвичайне дійство у партійному клубі, розташованому на Римарській вулиці. Там був встановлений потужний гучномовець, а на вулиці біля будинку зібрався великий натовп зацікавлених.

На диво і радість городян, «великий невидимий» співбесідник заговорив з народом, і з того пам'ятного дня радіо зазвучало спочатку в радіопросторі Харківщини, а згодом і в ефірі всієї України.

Щороку можливості радіо розвивались. Харківська хвиля поширювалась у радіопросторі на більш віддалені відстані.

В архівах та у бібліотеці імені В. Г. Короленка зберігаються старі газети та повідомлення про початок роботи українського радіо та його подальший розвиток.

Ось повідомлення, надруковані у різних газетах кілька десятків років тому.

Першу в колишньому Союзі радіостанцію, що працювала в середньохвильовому діапазоні на хвилі 475 метрів, було побудовано в центрі Харкова поряд з Успенським собором у червні 1926 року. Її передачі охоплювали всю країну. Їх навіть зафіксували закордонні радіолюбители. Харківське радіо можна було приймати також у Берліні, Парижі, Відні, Римі, Познані, Копенгагені та інших містах Європи. За декілька років собор було передано Радіораді. Тут почали працювати Хар-

ківський радіотехнічний вузол і Всеукраїнське радіоуправління. За собором закріпилася назва «радіобудинок». Про це розповів директор Харківського обласного радіотелевізійного передавального центру Григорій Рожко у книжці «Харків — колыска українського радіомовлення й телебачення».

«Наприкінці 20-х років німецьке агентство «Радіо-експрес» зазначило, що харківську хвилю приймати легше, ніж передачі рації «Великого Комінтерну», що під Москвою. Це стало можливим завдяки відкриттю в 1927 році радіомовної станції «РВ-4». Тут уперше було застосовано охолодження радіоламп дистильованою водою замкнутим циклом. Зберігся цікавий факт: 9 грудня 1929 року о 10 годині 20 хвилин радіолюбитель зі штату Каліфорнія слухав концерт, який передавався РВ-4. Чутність була посередньою. Але ж яка відстань!»

16 листопада 2014 року Харківське обласне державне радіо відсвяткувало своє 90-річчя.

Радіо для мене — нерозгадане диво. Воно не має відстаней та кордонів, проникає крізь стіни, звучить у лісі й на полі, чи на дачі за містом, в автомобілі і поїзді, в літаку і навіть у космосі та у найвіддаленіших куточках, ще недосяжних для Інтернету і телефонного зв'язку.

На превеликий жаль, сьогодні на Харківському обласному державному радіо, а нині суспільно-громад-

ському чи то суспільному, яким воно завжди, до речі, й було, залишилося, на жаль, лише десять працівників.

Слово в ефірі, звернене до окремого слухача, призначене для спілкування з мільйонами, і тому радіо — це не просто байдужий інформатор, а просвітницьке й розважальне джерело, зрозуміле і доступне кожному.

Тільки цей геніальний винахід людства має чарівну особливість перетворювати почуте на видиме.

90-річчя Харківського радіо співпало з найскладнішим, навіть драматичним роком новітньої історії нашої країни. Маленький, але згуртований колектив Харківського обласного радіо за велінням серця завжди відстоював українську державність в інформаційному просторі Слобожанщини. Сподіваюсь, що так воно і буде надалі.

Ділитися спогадами про своє життя-буття у знаменитому, великому місті і не віддати данину вдячності Харкову, де пройшли мої студентські роки й становлення як особистості було би неправильно, і тому наведені нижче рядки саме про нього.

У кожного міста, як і у людей, є своя біографія та пам'ятні дати життя. Харкову 364 роки. Це не так вже й багато — є міста, старші за нього. Але за роки свого існування воно перетворилось на мільйонний мегаполіс з надзвичайно цікавою історією зростання, відоме не тільки в Україні, а й у багатьох країнах світу.

Харків'яни люблять своє місто, і кожний з нас може розповісти, за що саме він ним пишається. Для

багатьох — це відомий науковий та робітничий центр, де здавна створювались перші вітчизняні літаки, сміливо розроблялась аерокосмічна технологія, у численних наукових закладах проводились найновітніші розробки у машинобудівній галузі та багато чого вироблялося у секретних лабораторіях та конструкторських бюро.

І донині з заводських воріт міста гордовито виїжджають побудовані вмiлими робочими руками танки, мирні удосконалені трактори та найсучасніші, замовлені й встановлені у багатьох країнах світу українські турбіни.

З 1970-х років під землею великого міста поступово, але впевнено спрямовуються у віддалені від центру міські райони нові лінії метрополітену. Ми вже звикли, що якимось непомітно з'являються новобудови, перетворюючись на комфортні житлові квартали, впорядковуються парки та сквери. З початком весни до пізньої осені наше місто прикрашається чудовими різнокольоровими квітами, дивлячись на які, перехожі, серед яких багато молоді, починають мимоволі посміхатися. Адже Харків — здавна місто студентів. На сьогодні це майже чверть його населення, і тому воно завжди виглядає бадьорим та усміхненим. До того ж мешканці не забувають, що проживають у першій столиці України, де є багато чого, чим можна пишатися — це відомі вищі навчальні заклади на чолі з Каразінським університетом, заснованим 17 листо-